

ПЛАН И ПРОГРАМ НАУЧНОИСТРАЖИВАЧКОГ РАДА ВИСОКЕ ШКОЛЕ АКАДЕМСКИХ СТУДИЈА „ДОСИТЕЈ“ БЕОГРАД

за период од 2022-2027. године

Начела, циљеви и задаци научноистраживачког истраживачког рада

Овим програмом уређује се научноистраживачка делатност на Високој школи академских студија „Доситеј“, и то планирање и остваривање програмских активности, обезбеђивање квалитета и развоја научних истраживања и ангажовање његових научноистраживачких и образовних капацитета за даљи развој научноистраживачког и рада.

Научноистраживачки рад на Високој школи академских студија „Доситеј“, у смислу овог програма, представља систематски стваралачки научноистраживачки рад наставника, сарадника и студената који се предузима ради стварања нових знања, с циљем подизања научног нивоа на Високој школи академских студија „Доситеј“ и коришћења тих знања у образовању студената у научним областима за које је акредитована.

Научноистраживачки рад на Високој школи академских студија „Доситеј“ је значајна делатност, заснована на знању, искуству и вештинама, која заједно са знањем, вештинама и способностима у акредитованим областима високог образовања, представља покретачку снагу даљег развоја, како на Високе школе, тако и научног и образовног простора у Србији.

Научноистраживачки рад на Високој школи се заснива на начелима:

- 1) слободе и аутономије научног истраживачког рада;
- 2) јавности научноистраживачког рада и резултата тог рада у свим фазама истраживачког поступка;
- 3) научне и стручне критике у процесу научноистраживачког рада;
- 4) поштовања стандарда научних области које се изучавају у Високој школи;
- 5) примене међународних стандарда и критеријума у вредновању квалитета научноистраживачког рада у свакој акредитованој области науке;
- 6) конкурентности и изврности научних програма и пројеката који се изводе на Високој школи;
- 7) етике научно истраживачког рада, у складу са принципима добре научне праксе;
- 8) родне равноправности у научноистраживачком раду;
- 9) повезаности са системом високог образовања у областима за које су акредитовани студијски програми;
- 10) отворености за међународну научну сарадњу, као и сарадњу са факултетима/академијама, институтима, коморама, струковним, научним удружењима у Србији;
- 11) спровођења научноистраживачког рада у складу са принципима отворене науке;
- 12) бриге за одрживи развој и заштиту животне средине у областима за које је акредитована;
- 13) оригиналности и аутентичности научноистраживачког рада у складу са визијом, циљевима и мисијом Високе школе.

Циљеви реализације научно истраживачког рада на Високој школи су:

- 1) стварање нових знања ради подстицања даљег развоја Високе школе и њеног израстања у препознатљиву образовно-научну установу у Србији и региону у областима наука за које је акредитована;
- 2) очување и унапређење општег фонда знања неопходног за разумевање, јачање и допринос развојним процесима у областима за које је акредитована;
- 3) унапређење људских ресурса и научноистраживачких капацитета неопходних за извођење научноистраживачких пројеката;
- 4) подизање општег нивоа научноистраживачке способности, технолшке и информатичке опремљености за реализацију научноистраживачких пројеката и других облика научноистраживачког рада по којима ће бити препознатљиви партнери на домаћем и међународном научно-образовном тржишту;
- 5) јачање међународне научно-образовне и уметничке сарадње и пружање пуног доприноса јачању локалног, регионалног и националног истраживачког простора у областима за које је акредитована;
- 6) подршка привредним организацијама у стварању иновација, трансферу технологија и знања с циљем постизања компаративних предности на научно-образовном тржишту, посебно у области мобилности истраживача, односно истраживачког и административног особља;
- 7) унапређење и ширење стваралачког образовања, културног и предузетничког амбијента у сврху очувања и афирмације националног идентитета као дела цивилизацијске културне, образовне и предузетничке баштине;

Ради спровођења наведених програмских циљева, задаци Високе школе као научноистраживачке организације, су да:

- 1) у складу са потребама високог образовања сачине петогодишњи програм и годишње планове научноистраживачког рада и развоја Високе школе и прилагођава их постигнутим резултатима, циљевима и новонасталим околностима;
- 2) усклађује свој Програм и годишње планове научноистраживачког рада са Законом о науци и истраживањима (Службени гласник РС бр. 49/2019-3), законом којим се уређује рад Фонда за науку Републике Србије и стратегијама за област научноистраживачке делатности и привредног и индустријског и развоја културе, а у односу на специфичности области науке за које акредитована;
- 3) идентификује, анализира и развија нова поља истраживања у областима економских и рачунарских наукама за које је акредитована;
- 4) стваралачки делује у научним пољима и областима у којима је акредитована, нарочито у ужој научној области и дисциплинама унутар уже научне области које ће на националном, регионалном и глобалном нивоу бити препознате као најперспективније, кроз формирање нових истраживачких тимова, научноистраживачког центра, истраживачке лабораторије и адекватно ангажовање људских ресурса и опреме;
- 5) одржава и редовно ажурира интернет презентацију Високе школе, приказујући широј јавности стремљења и резултате научноистраживачког рада у циљу размене научних знања, путева, начина, метода, техника, инструмената и поступака којима се дошло до нових знања и размене искустава стечених у процесу стицања научних сазнања;
- 6) прати и извештава факултетску и ширу јавност о најновијим достигнућима у науци, технологији и уметности у којима је акредитована и објективно презентује постигнуте резултате у научноистраживачком раду у целини;

- 7) привлачи, мотивише и задржава истраживаче чије квалификације, компетентност, рад и резултати doprinece побољшању научних резултата, остварењу циљева научноистраживачког рада и доприносе ефикаснијем развоју Високе школе као научноистраживачке организације и образовне установе;
- 8) има реалан и остварљив програм развоја научноистраживачких, и административних људских ресурса, с тежиштем на развоју научноистраживачког подмлатка;
- 9) модернизује административне и друге пратеће послове у складу са развојем нових информационих технологија;
- 10) редовно обнавља и одржава научну, и другу инфраструктуру и омогућава приступ истраживача научним и уметничким базама података и инфраструктури других научноистраживачких организација, привредних субјеката;
- 11) припрема предлоге пројеката и реализује научноистраживачке, стручне пројекте који се финансирају из локалних, регионалних, националних и међународних фондова;
- 12) активно сарађује са другим научноистраживачким организацијама, образовним установама, привредним субјектима, коморама, научним, струковним удружењима на пројектима од заједничког интереса; размени истраживача, резултата научних истраживања, часописа и друге научне литературе;
- 13) активно се укључује у регионалне и међународне токове, успоставља и одржава међународну сарадњу од општег и заједничког интереса и редовно се пријављује на конкурсе и јавне позиве за пројекте који се финансирају из међународних фондова;
- 14) активно ради на комерцијализацији резултата истраживања у складу са специфичностима области истраживања за које је акредитована;
- 15) иницира или по захтеву надлежних државних органа и институција учествује у процесима креирања и анализе јавних политика и законских оквира заснованих на објективном чињеничном стању, уз примену научних метода, техника, инструмената и поступака.

Приоритети програма научноистраживачког рада у периоду од 2022. до 2027. године

Научноистраживачки рад Високе школе су оријентисани на фундаментална, примењена, иновациона истраживања са посебном пажњом на националне, регионалне и локалне приоритете у областима економских и рачунарских наука. Унутар наведених области дефинисане су уже научне области актом о организацији.

Програм научно-истраживачког и уметничкоистраживачког рада Високе школе у програмском периоду 2022-2027. године је фокусиран на три основна приоритета: наставак научно-истраживачког рада у оквиру већ постојећих садржаја и почетак рада на једном броју нових научноистраживачких програма, и рад на побољшању услова за повећање обима и квалитета научноистраживачке делатности у наредном периоду. Наведени приоритети се односе на скуп активности које би заједнички требало да доведу до најважнијег циља, а то је да се општи квалитет научно-истраживачког рада на Вишој школи у целини битно побољша. Основни захтев Програма научноистраживачког рада Више школе јесте да пројектовано побољшање буде мерљиво, односно да се на истеку програмског периода степен испуњености постављених циљева и задатака може јасно измерити, оценити и квалитативно-квантитативно исказати.

Реализацијом приоритета који се налазе у средишту овог Програма, Висока школа даје скроман допринос основним циљевима Стратегије научног и технолошког развоја Републике Србије, а то је, првенствено: очување и развој укупног научно-

истраживачког и уметничког потенцијала и општег фонда знања, као важних чинилаца укључивања Србије у европске интеграционе процесе. Поред тога, Висока школа у границама својих могућности дају скроман допринос остваривању општег циља Стратегије развоја образовања и васпитања у Србији до 2030. године, у области високог образовања, пре свега, оног циља који се односе на повећани квалитет, релевантност и праведност високог образовања, посебно на крајње ефекте остваривања општих циљева, као што су: повећање процента високообразованих у популацији од 30-34 године старости и повећање процента генерације од 19 до 30 година старости обухваћене високим образовањем.

У наредном петогодишњем периоду Висока школа ће спроводити политику континуираног научноистраживачког и развојног рада наставног особља и студената као основног предуслова за постизање квалитетног образовног процеса. Полазиште у тим активностима биће: научноистраживачки и истраживачко-развојни пројекти као кључни садржај и услов за одвијање мастер и дипломских академских студија; научноистраживачки рад као основни садржај у процесу развоја научноистраживачког подмлатка; јавно публиковање резултата научноистраживачког рада у домаћим и међународним часописима и њихово саопштавање на научно-стручним скуповима; стална промоција науке, успостављање критичке оцјене и усвајање нових знања, као и њихова уградња у наставно-научни процес; стварање услова и подстицање научноистраживачког рада међу студентима, посебно на завршним годинама студија; процена резултата научноистраживачког и развојног рада у односу на основне задатке и циљеве Високе школе, као и њихово вредновање у складу са националним и међународним стандардима; планска комерцијализација резултата научноистраживачког и развојног рада; сарадња са високошколским установама, научним организацијама, привредним субјектима, јавним предузећима и другим организацијама у земљи и иностранству на пројектима од заједничког интереса.

Програмом научно-истраживачког и уметничкоистраживачког рада од 2022. до 2027. године предвиђено је да се у научноистраживачке пројекте укључи више наставника и сарадника Високе школе, а посебно младих истраживача, студената мастер студија. Тиме се стварају предуслови за остваривање једног од циљева Програма, а то је да наставници и сарадници Високе школе што активније учествују у пројектима које финансира Министарства просвете, науке и технолошког развоја, друга министарства Владе Републике Србије локална самоуправа, привредне компаније, струковна научна удружења, невладине организације и међународне институције.

У оквиру утврђених приоритета, а у складу са Законом о науци и истраживањима ("Сл. гласник РС", бр. 49/2019) и Законом о иновационој делатности ("Сл. гласник РС", бр. 110/2005, 18/2010 и 55/2013), Програм научно-истраживачког рада Високе школе у периоду 2022-2027. године обухвата:

1. Програм основних и примењених истраживања у области економских и рачунарских наука;
2. Програм трансфера знања и подстицања примене резултата научноистраживачког рада;
3. Програм иновационе делатности;
4. Програм обезбеђења и одржавања научноистраживачке опреме и простора за научноистраживачки рад;
5. Програм међународне научне сарадње,
6. Програм развоја информационих система,
7. Програм развоја научноистраживачког подмлатка;
8. Програм издавања научних публикација и одржавање научних скупова;
9. Програм набавке научне и стручне литературе из иностранства и приступа електронским научним базама података, и

10. Програм подстицања активности научних стручних друштава која су у функцији унапређења научноистраживачког рада, промоције и популаризације науке и брига о очувању научне баштине.

Програм основних и примењених истраживања

Основна и примењена истраживања на Високој школи обухватају истраживање економских и рачунарских модела, као и изналажење могућности њихове примене у политичком, економском, правном, социјалном, информационо-комуникационом, безбедносном систему у Републици Србији. Тежиште основних и примењених истраживања биће усмерено на:

- развој економских и рачунарских наука;
- реализацију основних и примењених научноистраживачких пројеката од општег интереса за републику Србију, посебно пројеката које (су)финансира Министарство просвете, науке и технолошког развоја и друга министарства Владе Републике Србије;
- истраживање ефикасности и одрживости система управљања у друштву, посебно система управљања у пословним системима;
- истраживање теоријске и функционалне стабилности и одрживости сложених друштвених и привредних система у Србији;
- истраживање понашања сложених друштвених и привредних система у кризним ситуацијама;
- развој нових рачунарских алгоритама и поступака за оптимално управљање друштвеним и привредним системима и процесима;
- развој науке и иновација у области вештачке интелигенције и њихове масовне примене у друштвеним, привредним, пословним, социјалним, безбедносним и културним системима;
- истраживање развоја рачунарских модела у научним областима које покрива Висока школа.

Програм повећања научне компетентности наставника и сарадника

Подизање нивоа научних компетенција и општег научно-истраживачког потенцијала наставног кадра на Високој школи представља један од приоритетних задатака овог Програма у наредном периоду. Повећане научне компетенције истраживача ће довести до повећања броја предложених пројеката за различите програме, а самим тим и појачано екстерно финансирање и већи фонд за научна истраживања на Високој школи. Имајући у виду ове и друге чињенице, најважније мере које су оријентисане на повећање научног потенцијала запосленог наставног кадра јесу:

- подстицање и подржавање активности усмерених на континуирани развој каријере истраживача са перманентним унапређењем научно-истраживачких компетенција наставника и сарадника, посебно младих. Висока школа ће подржати учешће наставника и сарадника на домаћим и међународним научним конференцијама, јавно публиковање резултата њиховог научноистраживачког рада у домаћим и међународним часописима, и друге активности;
- унапређење нивоа размене наставника и сарадника са иностраним образовним и научноистраживачким установама, као и унапређење међународне сарадње у домену интернационализације Високе школе;
- редовно учествовање наставника, сарадника и студената мастер струковних студија у промоцији вредновања научног рада, организацији предавања гостујућих експерата из земље и иностранства, и промоцији научноистраживачких резултата и науке уопште. У том погледу, Висока школа

- ће стимулирати и давати конкретну подршку значајнијем коришћењу COBSSON-a и електронски доступне литературе у научним базама;
- редовне и континуиране анализе научних компетенција наставног особља и студената мастер студија, и материјално стимулисање и подстицање повећања њихове научне компетентности.

Комисија за обезбеђење квалитета ће пратити и контролисати испуњеност критеријума приликом избора наставника и сарадника у наставно научна звања;

Успешном реализациом планираних активности на унапређењу научне компетентности наставника, сарадника и студената довести до дуготрајних позитивних ефеката од којих ће неки бити мерљиви крајем петогодишњег периода (нпр. повећан обим учешћа у међународној размени, више објављених радова у часописима са СЦИ и ССЦИ листе, повољнија категоризација истраживача према критеријумима Министарства за просвету, науку и технолошки развој и др).

Контрола квалитета научноистраживачког рада

Систем контроле квалитета представља један од основних елемената за имплементацију европских научних стандарда и неопходан је предуслов за интеграцију науке у Србији у европски научно-истраживачки простор. Висока школа као акредитована високообразовна институција је успоставила комплетан систем за самоевалуацију и контролу квалитета, који обухвата и систематско праћење и евалуацију научно-истраживачког рада.

Принципи на којима се заснива политика квалитета Високе школе су:

- квалитет као трајна брига и стална одговорност запослених;
- процес изградње система квалитета усмерен је на стално откривање недостатака у процесу научноистраживачког рада, њихово отклањање унапређење и иновирање у свим функцијама;
- оријентација на задовољење потреба корисника услуга у складу са најновијим достигнућима науке и технике у технологији преношења знања.

Основна мерила квалитета на Универзитету Високе школе су :

- усаглашеност са достигнућима науке и праксе у свету;
- посвећеност студентима који верују да се стицањем знања, вештина и правилних ставова може успети и боље живети;
- документованост процеса научноистраживачког рада одговарајућим процедурама, обезбеђеност наставног и научноистраживачког процеса уз максималну одговорност и креативност наставника у задовољењу услуга корисника;

Учесници у процесу научноистраживачког Високе школе су одговорни за:

- примену достигнућа науке и бригу о њеној примени;
- перманентно иновирање и унапређење образовног и научног рада;
- примену усвојених докумената система квалитета, дајући допринос унапређењу квалитета научноистраживачког рада;
- развој културе научноистраживачког рада у духу утврђене политике квалитета;
- заједнички тимски рад и узајамну помоћ при остваривању утврђених циљева квалитета у обласу научноистраживачког рада.

Висока школа има образовану Комисију за обезбеђење квалитета. Један од задатака овог тела за контролу квалитета јесте и утврђивање поступка и усвајање критеријума за систематско праћење и оцењивање обима и квалитета научно-истраживачке делатности.

Активности Комисије за обезбеђење квалитета, поред осталог, се односе и на:

- Вредновање објективних услова за научноистраживачки рад у Школи, које се односи на утврђивање реалног стања у погледу квантитета и квалитета истраживачког кадра, квалитета простора и опреме, стања библиотечног фонда и нивоа доступности литературе у електронском облику, као и осталим факторима који опредељују услове за научни рад. Комисија за контролу квалитета је, поред тога, оријентисана и на унапређење динамике реалног финансирања и квалитета управљања ресурсима који су намењени научно-истраживачком раду у Високој школи;
- Вредновање научне компетентности наставника, сарадника и студената у Високој школи. Комисија за контролу квалитета је дужна једном годишње извршити детаљну анализу научних компетенција наставника и сарадника и извршити презентацију резултата. Након анализе Комисија је дужна предложити мере за унапређење научног потенцијала, упозорити на општи ниво квалитета, дати корективне мере и др.
- Оцењивање обима у којем се студенти уводе у научно-истраживачки рад. Комисије за контролу квалитета је посебно дужна да евалуира ниво укључивања студената у научно-истраживачки рад, као и друге аспекте који се тичу развоја научно-истраживачког подмлатка, као што су број студената на мастер студијама, ниво учешћа студената у међународној размени и др.

Директор

